

برنجی قسم

حضرت محمدؐ کی عیانی

مترجمك مقدمه سی

تقریباً ایکی سنه مقدم ایلك دفعه ترجمه و نشر ایستدیکمز بو اثرک قارئلریزدن کوردیکی رغبت نتیجه سنده موجود نسخه سی قالمادینی ایچین ایکنجی دفعه طبعنه لزوم حس ایستدک. بو فرصتدن بالاستفاده اثرک مقدمه سی و ترجمه سی یکیدن تدقیق ایدیلشدر. بوندن دولایی قارئلریز، ایکنجی طبعک سرنجی طبعدن بلکه دهها فرقلی اولدیغنی کوره جکلردر. شبهه سز بو، قارئلریزدن کوردیکمز التفات و رغبتک پک طبیعی بر نتیجه سیدر. اثریمزه کوستردکلری رغبتله نشر ایستدیکمز اثرلرک تکملنه یاردیم ایدن قارئلریزه اک صمیمی شکرانه مدیونز. بوراده بو صمیمی بورجی ایفایتمه یی بر وظیفه عد ایدیورز.

(حضرت محمد و قرآن کریم) عنوانیه ترجمه ایستدیکمز بو اثرک مؤلفی (ژونده وهنپورت = John Davenport) انگلیز عالم تالیف و تخریرنده متعدد اثرلریله طاینمش، قیمتی وحقشناس بر محرردر. مستر (دوهنپورت) ک حضرت محمد و قرآن کریمی موضوع بحث ایدرک غرب عالم تعصبک دینیز و پیغمبری حقه اویوردینی خرافه لری و اونلره اسناد ایستدیکمی فثالقلری رد و جرح ایدن بر اثری بولوندیغنی بعض اسلام مؤلفلرینک اقتباساتندن آکلاپوردم. بو اثری کورمه یی چوق آرزو ایستدیکم حالده اونک برنسخه سی بولق ممکن اولماشدی. فی الحقیقه، بو اثر، یاریم عصردن فضله بر زمان مقدم لوندرده طبع ایدیلشدی. بو قدار زمان مقدم طبع اولونان بر اثری بولق خصوصنده مشکلاته تصادف، پک طبیعیدر. فقط آوروپا کتبخانه لرنده اولسون بو اثرک بر ویا بر قاچ نسخه سنه تصادف ایتمک ایجاب ایتزیدی؟ اثرک معالی و حقایق اسلامییه ی افاده ایتمه سی اونک بر آن اول اورتادن قالدیر یلاسنی انتاج ایتش اولاجق که وقوع بولان تحریاته رغماً اثرک برنسخه سی بولونماشدی. مع مافیه مستر (دوهنپورت) ک حفره نسیانه کومولر و آنجق بعض کتابلرک کوشه لرنده بوجاقلرنده بر قاچ سطرینه تصادف اولونان اثری، غیرت دینیه و حیت ملیه سی مسلم اولان عزیز و فاضل وطنداشمز اسعد فوؤد بک افندیکنک همیتله، بعث بعدالموته مظهر اولدی. اسعد بک افندی، بو اثری بولق املیه بر چوق کتبخانه لرک فهرستلرینی تدقیق ایتش ایسه ده مثبت بر نتیجه استحصال ایده مه مش، نهایت کچن سنه اثرک بر قاچ نسخه سنی الله

ایتمکه موفق اولارق ، اوکا تازه برحیات ویرمشد. اسعدبك افندی بولدیغی نسخه لرك برینی بزه اهدا ایتك لطفنده بولوندفلرندن بزده اثری ترجمه ونشر ایدهرک دینداشلیرمیزی مستفید ایتمی استهداف ایله اثرک ترجمه ونشرینی تأمین ایتدک . ۱]

مستر (دهوه نیورت) ک اثری کوزدن کچیریلدیکی تقدیرده انکلیز محررینک معالی و فضائل اسلامیه نفوذ ایتدیکی درحال آ کلاشیلیر. عجیبا مستر (دهوه نیورت) طرفندن خریستیانلق تعصبنک فاحش اسناداتنه قارشى یازدیغی کوزل ردیه ، منحصرأ کندی شخصی تبعاتنک و شخصاً مفطور اولدیغی انصاف و حقشناسلنک بر اثریمی ، یوقسه دهها فضله غریبه باشلایان مهم بر حرکتک نتیجه سی میدر ؟ .

بو نقطه یی تدقیقه لزوم کورمکلکمزک سبی ، (دهوه نیورت) ک اثرینی فردی بر تشبیدن فضله ، آوروپاده عصرلرجه مصادمه ایدن متضادمفکوره . لرك تولید ایتدیکی بر حرکتک ، علمی بر انکشافک محصولی عد ایتمه مژدر. آوروپاده صنف روحاینک حاکمیت دورینه ، بو دوری تعقیب ایدن دینه خصوصت فزتنه ، دهها صوکره باشلایان علمی تدقیقات دینه حبر کتنه سریع برنظر عطف ایتدیکنز تقدیرده بو حقیقتک درحال تجلی ایدجکهنه قانعز.

« قرون وسطی » تسمیه ایتدیکنز دورده خریستیانلق ، بر طرفندن بت پرستکی ، دیگر طرفندن یهودیلکی احمایه چالیشدیغی زمانلرده ، کندیسندن هر وجهله دهها قوتلی یکی بر دین اولان مسلمانقلقهده قارشیللا شمش و بو دین ایله مجادله یه طوتوشمشدی . بالنتیجه خریستیانلق بوتون صلح و مسالمت مفکوره لرینی کلیاً بر طرف ایدرک دین نامنه

[۱] « بوکونکی اسلام عالمی » The Islamic world Today عنوانیله ۱۹۲۵ده انتشار ایدوب هر فصلی آیری بر محرر طرفندن یازیلان و « بین الملل میسونه ر هیئت رئیسی ژون موت » طرفندن ریاست تحریریه سی درعهده اولونان اثرک « بوکونکی اسلام مدافعاتی » عنوانلی یکرمنجی فصلنده ، میستر دهوه نیورت طرفندن یازیلان بو اثرک هند مسلمانلری طرفندن مکرراً طبع اولوندیغی بیان اولونمقدهدر. فقط بزم المزده کی نسخه محررک حال حیاتنده طبع و نشر اولونان نسخه در.

بوتون « کفارہ »، یعنی یهودیلره، مسلمانلره واونلرله برابر بوتون خریستیان اهل اعتزالنه اعلان حرب ایتشدی . (رونه سانس) نامنی آلان دورانتباه، (ره فورماسیون) تسمیه اولونان دور تجدد، خریستیانلغک ادیان سائره یه، بالخاصه مسلمانلغه قارشى دویدینی بوعداوتی تخفیف ایدمه دی . مجدد (لوتهر)، مسلمانلغه هجوم خصوصنده، اسلافی درجه سنده شدتله حرکت ایدیوردی . اونک نظرنده حضرت محمد، - حاشا - مجسم شیطاندى ! لسان عبرانی تدقیقاتک احیاسی، اوروباده خواص ویا عوامک یهودیلری قاتی یوره کلی، انجیل محبتی ادراک ایدمه یه جک درجه ده حسسز بر جماعت تلقی ایتمکدن آلیقویماشدى ! اون سکزنجی عصرک اورتالرینه قدر دوام ایدن بوحسیات، خصوصت و طرفکیرلکه مستند آثار ابله بوس بوتون کوروکله نمشدى .

خریستیانلغک بو اعتسافکار حرکتله قارشى بکلنه طبیعی عکس العمل، آنجیق اون سکزنجی عصرک اورتالرینده باشلادی . خریستیانلق کی، محبت دینی اولدیغنی سوله یی بر دینک متادیا قیلدیج سالامه سنده وقان دوکمه سنده کی مدهش تضاد غرب متفکرلری دیگر منتهایه، یعنی بوتون اعتقادات دینه دن شبهه یه سوق ایتشدی .

فی الحقیقه اون یدنجی عصرده غرب متفکرلرندن بر قانچک استقلال افکاری رهبر اتخاذ ایتمه سی، اون سکزنجی عصرده خریستیانلغه قارشى بر عصیانک انفلاقنه مؤدی اولدی . باشده فرانسه اولق اوزره مختلف مملکتلرک محررلری صنف روحانی یه هجوم خصوصنده بر لرلیله مسابقه ایدیور، رهبانک دنی بر طاقم منافع اوغورنده انسانلری آلداتدقلربی، خرافات آمیز حرکات وعقائدله خلقی ابدی اسارته دوچار ایتک ایسته دکلینی سوله یورلردی . رهبان صنفک غایت اعتسافکار بر خط حرکت تعقیب ایتمه سی، خریستیانلغه قارشى مدهش بر عداوت تولید ایتشدی . یالکیز بوعداوت خریستیانلغه منحصر قالمایارق بوتون ادیانله تشمیل اولونمشدى . بوسورتله روحانی صنفلرک اعتسافکاراغنی، دینه عداوت جریانی تعقیب ایتدی . فقط، بو عداوت جریانی، اعتسافکاراق جریاندن ده افنا و داهامصیبت انگیز نتیجه لر تولید ایتدی . چونکه انسانلر دینی عقائدله ایناندقلری مدنجه بشریتک بو کسک مقدراتنه اعتماد ایدیور، بشریتک علویته، بشریتک تعالیسنه اینانیورلردی . دینه عداوت جریانک ظهوریله بشریتی استحقار فکری ده تولد ایتدی . بو جریانه کوره بشریت، بر یوزنده کچیردیکی بوتون حیات اثناسنده هپ آلدانمش، هپ آلداتیلمش، ضعیف، بیچاره، عاجز، و بو اعتبارله آنجاق استحقاره شایان بر بشریتدی .

رهبان صنفنك اعتسافكارلغيله منورلرك دینه عداوتی اون طفوزنجی عصرک حوله قدر دوام ایدی . هرایکی طرف ، احراز فائیت ایچون ، بربرلرله مجادله ایدیورلردی .

بو مدهش مجادله نك عرض ایتدیکی منظره شو ایدی : اوروپاده بر طرفده روحانی صنفلر ، بسله دکاری و مدافعه ایتدکاری عقائدك عقل ومنطق قارشیسنده کی قیمتسزاکنی ذره قادار قاله آلمایه رق اونلری استحقار ایدنلرله مجادله ایدیور ، دشمنلرینی عذاب ایدی به لایق و مستحق کوریورلردی . بونلرك بو خط حرکتی دین تدقیقاتنك حقیقی تحری شکنی آلاسنه مانع اولویوردی .

فقط بونلرك محاصملری ده عینی نتیجه به واریریورلردی . چونکه بو محاصملر بشرک تاریخی جریاننه حاکم فکرلری تمامیله اهل ایدیور ، بشریتك فضائلنه ذره قادار اینانماور ، صنوف روحانیه نك فئالقلرینی دینه عطف ایدیور ، بو صورتله دینك منشأی و ماهیتی حقنده اساسلی و درست برتدقیقه اساس تشکیل ایتکدن چوق اوزاق نظریه لرله اورتایه آتیلیورلردی . « تاریخی تدقیق و تحقیق » فکرندن کلیاً اوزاق اولان بو آداملر آنجاق پاپاسلرك فئالقلرینی ، آنجاق روحانی صنفلرك یاپدقلرینی کوریور ، دینی فکرلرك ، دینی مفکوره لرك ، دینی تشکیلاتك بشریت اوزرنده اجرا ایتدیکی تأثیری کلیاً اهل ایدیورلردی .

انتباه و تجدد دورلرینه تقدم ایدن زمانلرده صنوف روحانیه نك اعتسافکارلغی پک غریب کورونمزسه ده انتباه دورنده خصومت ذهنیتك بو شکلده حکمران اولماسی پک غریبدر . چونکه او زمانده سیاحت و کشفلر سایه سنده دنیاده کی دینلر و حرثلر حقنده کی معلومات آرتمشدی ، بوندن دولای هیچ اولمازسه متفکر صنفك افق رؤیتنده بر آز وسعت کورولمسی ایجاب ایدردی . حال بوکه بونی کوستره جک هیچ بر اماره یه تصادف ایده میورز . قرون وسطانك اعتسافکارلغی اورویایی نیجه لرنده میقمش ، اک بویوک آداملر صیراسنده طاینانلر بیله بو تأثیرلردن قورتولاماشلردی . او زمانك اعتسافکار و کور کورینه متعصب ذهنیتنی هر کسدن فضله (لوتهر) تمثیل ایدر . (لوتهر) کندی دینندن باشقا هر دینه تعرض ایتشدر . (لوتهر) ک یازیلرینی تدقیق ایتدی کمز تقدیرده اونك مثلاً ادیانك تنوعنده کی سر و حکمتی بر نبذه جک دوشوندیکی افاده ایده جک هیچ بر شی بولامایز .

(لوتەر) مسلمانانقله ده مشغول اولمش ، مسلمانلق اونك خايلیدن خايليه نظر دقتی جلب ایتشدی . فقط (لوتەر) بو مشغولیتنده آنجاق اعتسافکار ذهینتک تأثیرینه رام اولدیغندن (۱۵۴۲) ده قرآنک بعضی پارچالرنک ترجمه لرینی نقل ایدهرک بونلری کویا رد و جرحه اوغراشمشدی . فقط (لوتەر) ک بوتون بو تدقیقاتی ، منحصرأ تعصبک ، منحصرأ اعتسافکارلنک قویو و مستهجن بر افاده سیدر . مثلاً (لوتەر) ک قرآن عابنده یازدینی اثرک سر لوحه لری ، اونک نه ماهیتده بر آدم اولدیغنی کوسترمکه کفایت ایدهر . بو سر لوحه لر اچینده شونلری کورپیورز : « محمدک قرآنی وحشیانه در » ، « قرآنده کی یالانلر » (لوتەر) ک اثرنده توحید عقیده سنک اک بویوک ناشری (شیطان) ک پرستشکاری اولارق توصیف اولونیور . (پایا) ایله « تورک » ک برلشمه لرندن دجالک حصول بولدیغنی آکلاتیلور . چونکه ، اوکا کوره ، وحشی ر جاناوارک هم بدنی ، هم ده جانی واردر . دجالک جانی « پایا » ، ائی ده « تورک » در ! (لوتەر) بر الهیسنده شوسوزلری سوبیلور : « یاری ! کله کله و امید کله بزی صیانت ایت ، مسلمانله پایای محوایله ! » (لوتەر) ک ماهیتنی کوسترن بو سطرلر ، اونک نه قراطده بر آدم اولدیغنی آکلاعه کفایت ایدر . (لوتەر) ک اک صاف و اک تمیز « توحید » ی ، الوهیت حقنده اک یوکسک تلقی پرورده ایدن مسلمانلری « شیطان » ک پرستشکاری طانیاسندن و اوبله طانیتماسندن اونک نه قدار کور ، نه قدار وحشی بر تعصبه اسیر اولدیغنی در حال آکلاشیلور . یوز میلیونلرجه انسانک هدایت و نجات منبى طانیدینی بر دینی ، بو قدار جاهلانه و بو قدار متعصبانه بر کوروشله تحقیر و تزییف ایتک ، تجدد دورینک روحانی تیبلری حقنده بر فکر وبرر .

روحانی صنفلرک مسلمانانعه قارشى آلدقلى بو وضعیتی کورد کدن صوگرا بو روحانی صنفلره قارشى عصیان ایدن متفکرلرک حالنه بر نظر عطف ایتک ایجاب ایدر . شبهه سز غربده دینه عداوت جریاننک اک قوتلی ممثلی (وولنهر) در . (وولنهر) حضرت محمد حقنده کی تلقیسنی (ماهومت) یعنی (محمد) یاخود (متعصب) عنواتی ویردیکی فاجعه سنده افاده ایدهر . شایان حیرت بر نقطه (وولنهر) ک حضرت محمد حقنده کی تلقیسنده (لوتەر) له برلشمه سیدر . مثلاً (وولنهر) کبی حر بر متفکر ایله (لوتەر) کبی بر دین مجددی حضرت محمدی - حاشاشم - حاشا - ساخته کار عد ایتکده بزله - یورلردی . فقط وولنهرک ذهینتی ، (لوتەر) ی ده حضرت محمدله برابر ساخته کارلر زمره سنه ادخال ایتدیکی کبی ،

لوتھرک ذهنتی ده وولتهری حضرت محمدله برلکده کفار زمره سنه الحاق ایدییوردی ! اونکده تصویر ایتدیکی محمد، (لوتھر) ک تصویر ایتدیکی محمد کبی - حاشاتم حاشا - حریص، حیلہ کار، خسیس مقصدلر اوغورنده هر جری ارتکابه آماده بر آدامدر . (وولتهر) ک کویا حضرت محمد دینه تصویر ایتدیکی شخصیتک تاریخ نقطه نظرندن اصلی یوق ، وجودی یوقدر . اساساً (وولتهر) ک منسوب اولدینی فکر مکتبی ، تاریخی تتبع و تدقیق ایتهمش، بلکه دینه عداوت سوقیله بشرک تاریخی حقه باز اوپوننه چه ویرمش ، دین تاریخنه نفوذدن عاجز اولدیغنی کویستمش، بالنتیجه بو دین دشمنی متفکرلر، رهبان صنفی قدر ، تدقیقات دینییه و حقائق دینییه ک ظهورینه مانع اولشلردر .

بر طرفدن رهبان صنفی ، دیگر طرفدن دینه دشمن متفکرلر اوزون اوزادییه دوکوشدکن صوکر ا دین تدقیقاتنده « تاریخ » ی رهبر اتخاذ ایدن مکتب ظهور ایتدی . بو مکتبک عمومی بر قبوله مظهر اولاسی شرفی ، اون طفوزنجی عصره عائد ایسه ده ، اونک مبادیسی دینه عداوت جریانک حاکم اولدینی اون سکزنجی عصرده در . بو مکتبک حقیقی مؤسسی آلمان (فون هردهر) در . ۱] آلمان دماغنک جدیتی . فرانسر مادپوننک دینه قارشى تولید ایتدکری عداوته عصیان ایتش، دیگر طرفدن اون سکزنجی عصرده ، انکلتزهدن زیاده ، آلمانیا ده تأسس ایدن تحری حریتی ، تدقیقات دینییه ک سالم بر شکلده انکشافی تأمین ایتشدر . بز بو صفحه ک یالکز بزه تعلق ایدن قسمیله علاقه دار اولدیغمن ایچین شونی سویله مکله اکتفا ایده جکز: تدقیقات دینییه ده تاریخ و علمی رهبر اتخاذ ایدن مکتبک تأسسندن و کوک صالما سندن صوکر ا غرب عالمنده حضرت محمد یله مسلمانلق حقننده کی فکر وقناعتلرک دیکشمکه و یوکسلکه باشلا دیغنی کورورز . بونک اک اجانی مثالی (قارلایل) ک ائیردر . (قارلایل) ک ۱۸۴۱ ده انتشار ایدن « قهرمانلر » عنوانلی اثرینک ایکنجی فصلی « پیغمبر صفتنده قهرمان » سرلوحه سی آلتنده در و حضرت محمددن باحثدر . انکلیز متفکری، رسول اسلامک حیاتی و سجه سنی تحلیل ایتدکن باشقا احراز ایتدیکی موفقیتلرله اونک حقیقی ماهیتنی ایضاح ایتکده در . (قارلایل) ه کوره اون ایکی عصر یوزلرجه میلیون انسانه حیات رهبرلکی ایدن بر انسان ، اوروپلی محررلرک دیدیکی وتلقی ایتدیکی کبی ، بر

ساخته کار اولاماز . حیلہ کار بر متعصب ، حضرت محمدك احراز ابتدکی
موفقیتلری قازاناماز . آنجاق ایمان ضاحی بر انسان ، باشقالرینه ایمان نفخ
ایده بیلیر . حضرت محمد ، انسانلره رهبر اولق اوزره دوغمشدر . یوقسا اوکا
بر کیمسه اتباع ایتزدی . حضرت محمد مفکوره لرینه صادقدی . چونکه
« ساخته کار بر آدم ، بر دین دکل آ ، کر پیچدن بر او بیلہ وجوده کتیره مزه ! »
قارلایل ، حضرت محمدی بو طرزده عاکمه ایدرک دورنده حضرت محمد
حقنده معلوم اولان هرشیئی یازمشدر . اوزمار اوروباده حضرت محمد حقنده وقوع
بولاجق تدقیقات ایچین شایان اعتماد مأخذلر آزدی . بناء علیه (قارلایل)
چوق قوتلی اولان بصیرت تاریخیه سببه حرکت ایدرک بر چوق اساسسز
روایتلری ، ابله فربانه حکایه لری رد و جرح ایتشد . بو صورتله غرب عالمنده
ایلك دفعه اولق اوزره ، حضرت محمدك حیاتی تاریخی بر شکله یازیلشدی .
بر « سیرت نبویه » اولق حیثیتله (قارلایل) ك اثری ، اوروباده
بیلہ بو کون حائر اهمیت ده کلد . چونکه ، عربجه ایله یازیلان امهات آثار
آوروپا سانلرینه ترجمه ایدیلرک نشر ایدلش بولونیور ، بو یوزدن غرب
تحریرلری (قارلایل) ك یا کشلرینی کندی الریله تصحیح ایدیورلر . فقط
حضرت محمده عائد تاریخی برتلق اولق اعتباریله (قارلایل) ك اثری قیمتی
محافظه ایتکده در .

(لوتهر) ك قرآنه قارشى یازدینی چیرکین اثر ، (وولتهر) ك
حضرت محمد حقنده یازدینی قورقوج فاجعه ، برده (قارلایل) ك (پیغمبر صفتنده
قهرمان) عنوانلی اثری یان یانه کتیریلرسه غرب عالمنك مسلمانلغه و حضرت
محمده دائر تلقیاتنده کی محولاتی قاورایه بیلیرز .

فقط پوقاریده سوله دیکمز کی (قارلایل) ك اثری یا کشلرله دولودر .
(قارلایل) بالخاصه قرآن کریمی هیچ آ کلاماش ایسه ده بو نقصانلرک مهم
بر قسمی ده اونی تعقیب ایدنلر تلافی ایتشد . نته کیم اثرینی ترجمه ایتدیکمز
مستر (ده و نه پورت) سیرت محمدیه نك کوزه لکینی ، معالی و بدایع قرآنه یی ،
فرآنك روح اخلاقیسنی تجلی ایتدیرمکه چالیشمش و حضرت محمده قارشى
وقوع بولان بهتانلری رد ایتشد .

کورولپورکه مستر (ده و نه پورت) ك اثری مهم بر حرکت علمییه نك
تحصولاتر نندیر . بو حرکت علمییه ، انکشاف ایتدیکجه اسلامك محاسن و فضائل ده
نور نسبتده تجلی ایتکده در .

بو سوزلرمن یا کشل آ کلاشیلما مالیدر . مقصدیمز ، غربده ، اسلام

دشمنانك زائل اولديغنى سويله مك دكلدر . خاير ، بو عصرديده عداوت
 بوتون بوتون زائل اولمقدن چوق اوزاقدور . ميسونهرلك نامى آلتنده چالیشان بر
 سورو تشکیلات هر کون افکاری تغلیط و وجدانلری تشویش ایله مشغول
 اولوبور و هر کون یکی یکی اثرلره بووظیفه سنی ایفاده قصور ایتیبور . شبهه سز
 بو اثرلر سوء تفهملری ادامه یه خدمت ایتکده در . بزیا لکن علمی و تاریخی
 تحقیقاتك مطلقا لهمزه انکشاف ایده جگنی سويله مك ایستیورز . بزم علمی
 و تاریخی تحقیقاتدن ذره قادار اندیشه من یوقدر . بزم قورقومن ، تعصب
 و جهالتدنر . تعصب و طرفگیرلیکدن آزاده تدقیقات ایلریله دجه ، مسلمانلر
 حقنده بسله نن حق سز خصومتلرده قوتلی ضربه لره اوغرامقده در . هیچ شبهه سز
 حقیقت ، اطرافنی صاران اوهام و خرافات بلوطلری تارمار ایدرک بر کون
 کونش کی دوغه جقدر .

بو کون قارئلریزه تقدیم ایتدی کمز اثر ، حق و حقیقته بووادیده خدمت
 ایدن اثرلرک بریدر . ۱۲ ایلول ۱۹۲۸ عمر رضا

مؤلفك مقدمه سی

بو صحیفه لر ، سیرت محمدیه بی باطل اسنادلر و متعصبانه تجاوزلردن تجرید؛ حضرت محمدک بشریته اک خیرخواه انسانلردن بری اولدینی دعوا ی محقنی تأیید ایچین وقوع بولان ناچیز ، فقط صمیمی بر تشبدر . کور بر تعصبک تأثیری آلتنده قالارق « توحید عقیده سنی » احیایدهن ذاتک صیت بلندینه تجاوز ایدهن محرر لر ، حضرت مسیحک اک قوتلی و اک مؤکد صورتده تلقین ایتدیکی روح شفقته کلیاً یابانجی اولدقلرینی کوسترمکه قالماملر ، بوندن باشقا ، محاکمه لرنده ده خطا ایتشلردر . چونکه أدنی بر تفکر ، رسول اسلامک خریستیانی و عصری بر نقطه نظر دن ده کل ، شرقی بر نقطه نظر دن تنقید اولونماسی لازم کلدیکی کوسترر . تعبیر دیگرله حضرت محمد ، عربستانده میلادک یدنجی عصرنده ظهور ایدهن دینی بر مجدد و بر شارع اولارق دوشونوله لی و محاکمه ایدله لیدر . او زمان حضرت محمد هیچ شبهه سز ، بوتون جهانده ظهور ایدهن اک نادر و اک علوی دهالردن بری ؛ هیچ اولمازسه ، آسیانک اولادغیله افتخار ایتدیکی اک بویوک انسان اولارق قبول ایدیلر .

محمدک ظهورندن مقدم عربلرک نه حالده اولدقلرینی ، ظهورندن سوکرا وضعیتلرینک نه درجه تبدل ایتدیکنی نظر دقته آلیر ، بوندن باشقا عقائد اسلامیه نک یوزلرجه میلیون انسانک قلبنده اویاندر دینی شوق و هیجانی دوشو . نورسه ک بو قدر خارق العاده و بو قدر بویوک انسانه قارشى حیرانلغمری کم ایتمه نک اک آشکار ظلم اولدیفنی طویعه مغه امکان قالماز . بعثت محمدیه بی کور تصادفه عطف ایتک ایه قدرت الهیه نک کائناتشمول حاکمیتندن شبهه ایتمکدن باشقه برشی ده کلدر .

مؤلف بر قاچ نقطه ده ، بو قدر مراقلی ، بو قدر مهم بر موضوعی لایق اولدینی اهمیتله افاده خصوصنده کندی قدت پیاننه اعتماد ایتمه دیکی زمان ، باشقا محررلرک فکر و بیانندن استمداد ایتشدر . فرصتدن بالاستفاده بوذواته صمیمی و منتدارانه تشکراتمی تقدیم ایدرم . ده وه نپورت

بہجی قسم

حضرت محمدؐ کی حیات

برجی فصل

حيات محمدية نك موثوقتي۔ محمدك زمان تولدنده عربستانك احوالى۔ عربلك دينى۔ موسويلكك و خريستيانللك تردياتى۔ حضرت محمدك زمان تولدى۔ حضرت عيساك نه زمان دوغديغك مشكوكتى۔ حضرت محمد، نسل اسما۔ عيلندر۔ كمبه وجر اسود۔ (بورقهارت) ك سوزلى۔ ختان محمدى۔ عيساك اون ايكي غلافى (هامش)۔ آمنه نك ارنحالى۔ حضرت محمدك شفقت بنو تكارانيسى۔ محمدك سوت والده سنه شكران منتدارانيسى۔ محمدك عمجه سيلاه برلكده تجارى سياحتلى۔ چولده ماجرالر۔ حضرت محمدك زينكن بردول اولان حضرت خديجه ايلاه ازدواجى۔ شخص محمديك ايكي تصويرى۔ حيات محمدية نك حيات يسوعه مشابه دورى۔ محمدك مغموم و متفكر حالى۔ جبريل امينك ظهورى۔ حضرت محمده رسالتك تبليغى۔ تجليات مثاليه كوره نلره دأثر ملاحظات۔ ايلك مؤمنلر۔ عدم موقفيت۔ معجزه طلبى و بوطلك ردى۔ حضرت محمدك وزيرى حضرت على۔ محمدك نبشـيرات علنيه سى۔ عمر ك اهداسى۔ حضرت محمد ابلاه آرقداشلىرىك اوغرادقلى اعتسافات۔ ايلك هجرت۔ حبشستانك مهاجرلى حمايه سى۔

مشهور پیغمبر لرله فاتح لر آراسنده، تاریخ حیاتی حضرت محمدك
تاریخی کبی، اك ایجه تفرعانه قدر اك موثوق شـكـلـده قید و ضبط
اولونان بر کیمنه کوستریله مز . فی الواقع حضرت محمدك تاریخی،
آسیالی محرر لر ك مبالغه لرندن تجرید ایتدیكـكـز تقدیرده کریده قالان
تفصیلاتك محض حقیقت اولدیغی کورورز .

حضرت محمدك زمان تولدندە عربستانك بويوك برقسى، اجنيلرك بويوندروغندە ايكلە يوردى . عربستانك شالى اقسامى كى ، سورىە ، مصر و فلسطين دە بيزانس ايمپراطورلغىك حاكىمتە داخلى . بصرە كورفزينك ساحللىرى ، دجلە و فرات نهرلرينك اروا ايتدىكى ساحە ايلە جزيره نك اقسام جنوبيەسى، ايران كسرالرينك نفوذى آلتندە ايدى .

بحر احمر ساحلنك (مكه) نك جنوبه قدار اوزانان بر قسمى
حبشستانك خريستيان حكمدارلرينه تابعدى . انجق (مكه) ايله
عربستانك يتيشلمز اقسام داخلهسى استقلالنى محافظه ايدىوردى .
مملككتك سياستى مقدراتى ، اهلينك عقائد دينهسىنى واسع
بر مقياسده تجلى ايتدريوردى . نرهده يونانلارله حبشيلرك نفوذى
حاكمسه اوراده خريستياناق متفوقدى . يكدىكريله جدال ايدن ايكي
اساسى قبول ايدن مجوسيلهكله مانيلك ۱ [ايرانه تابع حواليده حاكمدى .
اوتنه طرفدن ، بت پرستك بى پايان بر سطوتى حازدى . اول امرده
عربلر ، ىرى و كوكلىرى يارادان ذات اعلايه پرستش ايدىوركن
بالاخره بو عبادتى ترك ايدرك سيارات و ثوابنده مقيم وير يوزىنى
اداره ايتمكده اولديغنه اعتقاد ايديلن پرلره . واللهك اوغلرينه طانق
ايچون معبدلر انشاسنه باشلامشردى . فقط الاهلر ، عربستانك
هر طرفنده شاين پرستش كوروله يوردى . هر قبيله نك ، هر عائله نك
كندينه مخصوص الاهلرى واردى . بونلرك اوغورنده انسانلر بيله
قربان ايديلردى . عربلر حيات آخرته ، ياخود خلقت عالمه اعتقاد
ايتزلر ، كائناتك ابداعى « دهره » ، جهانك مستقبل اضمحللانى
« زمان » عطف ايدرلردى . فسق و فجور ، غصب و غارت

۱ [مانيلك (مانى) طرفندن اوچنچى عصر ميلاديه غربى آسياده
تأسيس اولونان ديندر . تصوفى و اشائى برماهيتى حائز اولان مانيلك وجود بشر
مسئله سنك حلى استهداف ايدر . بو مذهب ، پاوسى مابعد الطبيعائيله بودياكلك
اخلاقياتندن ، بابلك اساطيرندن ، و خريستيانلغك بعض عناصرندن متشكل عد
اولونيور . انسانيلك ، ضيا و ظلمتدر . بو دينه كوره رها ، كائناتك ماهيت
حقيقه سنى ا كلامله ، ضيا روحنك ظلمت ماده سندن آيريلاسيله قابل حصولدر .
مانيلكه كوره حضرت مسيح ، ضيا روحنك برسوليدى . يالكز حواريلر
اونياكلش برشكلده ا كلاملردر . مانى ، انجيلده اشارت اولونان (پاراقلط) ك
كنديسى اولديغنى سويلردى .

مترجم

معمودی . اولوم ، حیانتک قطعی نہایتی تلقی ایدیلدیکندن نہ فضیلتہ
بر مکافات ، نہدہ رذیلہ بر مجازات طاینمازدی . بوکا مماثل دینی
واخلاقی بر انحطاط برچوق زمان مقدم عربستانده یرلشن وجوق
قوتلی فرقلر تشکیل ایدن موسویلرله عیسویلر آراسندهده مشہود
ایدی . یهودیلر ، رومالیرک اعتسافندن قورتولوق ایچون پوپناه حربہ
التجا ایتشلردی . خریستیانلر ، (اوتاریخ) [۱] ک طرفدارانی اولان
نسطوریلرک روا کوردکلری قتل عاملردن ، آریوس طرفدارانک
جدللرندن خلاص بولوق ایچون بورایہ ہجرت ایتشلردی . بودورده کی
خریستیانلغک حالندن دہا شایان تلهف برحاله دسترس اولوق قولای
دکلدر . ۲]

آسیا و آفریقاده کی خریستیان کلیسالیرنک بریشان شعبہلری
اختلاف ایچندہ یوزیوردی . بونلر بریرنہ قارشی اک وحشی
اعتزاللری ، اک قورقونج خرافہلری قبول ایتشدی . آریوس طرفدار
رانیلہ سابیلیانلر ونسطوریلرله (اوتاریخ) طرفدارلری آراسنده وقوع
بولان دائمی مجادلات ایلہ خریستیانلق تارمار اولمش ، رهبان صنفی
آراسنده شایع اولان معجزہ تجارتی ، افراط فجور ، عمومی باربارلق
وجهالت ، خریستیانلق نامنہ بویوک برذالت تشکیل ایتمش و بوتون

[۱] بشنجی عصر میلادینک مشہور یونانی ارباب اعتزالندن (اوتاریخ)
مسیحک لاهوتی وناسوتی ماہیتلرنک اتحادندن صوکرہ بر ماہیت تشکیل
ایده جک درجہده امتزاج ایتدکلرنی ، بر دکز برقطرہ بی ناصل نابودایدرسہ
مسیحہ عائد ماہیت بشریہ نک ماہیت الہیہ طرفندن اولہ جہ تمثیل اولوندیغنی
بیان ایتشدیر .

[۲] بروس ، سیاحتنامہ سندہ دیرکہ : « فی الحقیقہ آباء عیسویتک تردیسی
خلقی کندیلرندن اوزاقلاشدیرمشدی ، بونلرک یالانلری ، خرافہلری ،
عزیزلری ، معجزہلری ، وبالخاصہ رهبانیت آدابہ مغایر حرکاتی عربستانده
بولونان خریستیان کلیسالیرنی پک الیم بر وضعیتہ دوشورمشدی . »

خلقك تربيه سنى افساد ايدن بر ماهيت آلمشدى. عربستان چوللارى
 جاهل و مجنون منزوبلر و صومعه نشينلرله دولمشدى. منزوبلر، عمرلرني
 يهوده، فقط مجنونانه تخیلات ايجنده امرار ايتدكدن صوكر ا باشلرينه
 طويلادقلرى آياق طاقيله برابر و اكثر يا مساح اوله رق شهرلره آقین
 ايدرلر، کلیساالرده، تخیلات مجنونالرينى افاده ايدن نطقلر ایراد
 ایدرک قیلیج تهدیدیه بونلری هر کسه قبول ایتدیرمک ایستلردی.
 حضرت مسیح طرفدن تلقین اولونان حکیم و قدیر، رحمان و رحیم،
 بی نظیر و بی شریک بر اللهه عبادتی افاده ایدن ساده عقیده نك موقعی
 اِك چیرکین بت پرستك غضب ایتمشدی. اسکی عالم شرکک آلأهلرینه
 بدل، شهدا، عزیزان و فرشتهلرین متشکل بر جم غفیر ایله مسکون،
 یکی بر اولمپ وجوده کتیرلمشدی. اولیه بر طاقم مذاهب خریستیانیه
 نوره مشدی که التهلره شایان اولان صفات و احتراماتی (یوسف نجار)ک
 زوجه سنه بخش ایدرک درجده حجیل حرکاتده بولومشدی. ۱۰
 حضرت عیسانک آنجق حی و لایموت اولان اللهه عبادت ایتلرینی
 توحیه ایتدیکی انسانلرک نظرند اِك حرارتلی پرستشه لایق کورولن
 شیلر، بر طاقم متروکات ایله، اویمه، یاخود رنگلی رسملر اولمشدی.
 اسکندریه ده، شام و حلبده کی کلیسالرک منظره سی بوندن عبارتدی.
 بعثت محمدیه هنکامنده بونلرک هپسی اساسات دینیهلرینی ترک ایدرک
 اهمیت تالییه نی حائزنصوص اوزرنده بیتمز توکنمز منازعه لره دوشمشلردی.
 عربستان خلقی ایسه، بونلرک، هر عقیده دینی نك اِك اساسلی نقطه سی
 اولان مجتباب حقه صاف و صمیمی عبادت اساسیندن تباعد ایتدکلرینی
 کوروبور و اک چیرکین، اک وحشی خرافات پرستلک اعتباریه مشرک
 ۱۱ مرعیلر تسمیه اولونان اهل مذهب، (روح القدس) کیرینه
 (مریم بتول) ی اقامه ایدن یکی بر تثلیث وجوده کتیرمکه تشبث ایتمشلردر.

معاصر لریله همعیار بولونیورلردی .

حضرت محمد ، مکده تولد ایتمشدر . اک صحیح قوله کوره ، رسول اسلام ۱۰ تشرین ثانی ۵۷۱ سنه سنده دوغمشدر . [۱] شایان دقتدر که حضرت عیسانک زمان تولدی اطرافنده اک درین شبهه لر حاکمدر . آلتنجی عصر میلادینک مبادیسنه قدر ، حضرت عیسانک تولدی ، تقویم وقایعجه مجهول قالمش ، آنجق بو صیرالرده ایمپراطور (ژوستینیئن)ک دورنده رومالی بر راهب اولان (بوسینوس اکسینوس) طرفندن بو مسئله چیقاریلشدی . بونی متعاقب ، (نوسه بیوس) ، (تهرتولیان) وباشقالری طرفندن یاپیلان اوزون ومتناقض حسابلر ، شومعمانی تولد ایتمشدی : «حضرت عیسا قبل المیلاد ۳۹۹۹ سنه سنده ، بعد المیلاد بش سنه سنده دوغمشدر .»

حضرت محمدک اجدادیله اقرباسنک ، کرک داخلی ، کرک خارجی معاملات اعتباریله مملکتلرینک امراسی عد اولوندقلری ، درایت واستقامتله تدویر امور ایتدکلری آکلاشیلیمقده در . بالآخره ، عصای حاکمیت ، عربستانک اک نفوذلی قبیله لرندن اولوب حضرت اسماعیلک نسلندن اولدینی سویله نیلان واوله اولان قریشک دها کوچوک بر فرغه انتقال ایتمشدی . فی الحقیقه عرب مورخلری حضرت محمدله حضرت اسماعیل آراسنده کی جدلری صایمقده اختلاف ایدیور ، بونلرک بر قسمی ۶۰ جد صایبورسده هپسی اسماعیلک احفادنن اولان عدنان ایله محمد آراسنده (۲۱) جد بولوندیغنی افاده خصوصنده برله شیورلر . اختلاف ، آنجاق ، عدنان ایله اسماعیل آراسنده کی اجداده منحصردر .

(مکه) نک رؤسای ایله کعبه نک محافظلری بش نسل مدته

[۱] مصرلی هیئتشناس (عمود فلکی) پاشانک اوزون ودقیق حسابلرینه

کوره حضرت محمدک تولدی ۵۷۱ سنه سنک ۲۰ نیسانه تصادف ایدر . مترجم

بو قريش قبيله سندن انتخاب اولونمقده ايديلر . حضرت محمددن مقدم
(كعبه) ، بت پرست عربلر طرفندن براى حج و براى عبادت
زيارت اولونيوردي . و بر سنه قريهك كونلري عددنجه ، (۳۶۰)
تقى احتوا ايدونيوردي . كعبه ، بالخاصه حضرت ابراهيم و اسماعيل
طرفندن انشا اولونمق ، حقى تنزيه و تجليل ايچون انسان اليه تشييد
اولونان ايلك معبدشهرتى حائز اولمق حيثيتيله حرمته شايان كوروليوردي .
يونانيليرك (ده لفي) معبدى كبي ، كعبه ده ، بوتون عرب ملتلك
قبيله كاهى ايدى . عربلر ك فضلہ قيمت ويردكلرى اك ممتاز صفت
اولان بلاغت و شاعريته اشتهار ايدنلر بورايه كليرلر و حافظه لرده پايدار
قالمغه لايق شعرلر كعبهك جدارينه آصيلردى . كعبهك بك اسكى
زمانه عائديتى ، تاريخه كوره معبد سليماندن ۹۹۳ سنه و تاريخ ميلاديدن
ايكى بيك سنه مقدم تأسيس اولونماسى ، حائز اولديغى حرمتى قات
قات آرتديريوردي . معبدك جنوب غربى كوش سنده كوموش بر
محفظه ايچنده طوران يردن دوت قدمه يوكسكده اولان بر طاش
واردى . مسلمانلرجه آدمه برابر جنتدن دوشديكى واونك طرفندن
ياصديق اولارق قوللاينلديغى سويله ن بو طاش ، اهل اسلام نظرنده
بويوك بر اعتبارى حائزدر .

عرب محررلى ، پيغمبرك زمان تولدنده وقوع بولان حادثاتى
اك كوچوك تفرعانه قدر تصوير و تفصيل خصوصنده بربرليبه مسابقه
ايدرلر . بونلر ك بياننه نظراً مولد نبوى انناسنده متعدد خارقه لر
وقوع بولمش ؛ سما ، خارق العاده بر نور ايله آيدينلانمش ، ساوا كولى
درحال قورومش ، نيك سنه دن برى هيچ سونمه دن يانان ايرانليرك
مقدس آتشي درحال سونمىدى . ۱]

[۱] « عصر سعادت » عنوانلى اثر يميزك برنجى جلد ينك (۱۸۸-۱۸۹)
صحيفه لرنده بو مناسبتله شو سوزلر سويله نيور : « يقيلان سراى كسرانك

حضرت محمدك پدری عبدالله ، والدہ سی آمنہ در .
 محمدك تولدی اوزرینہ آمنہك رمنجم اولان برادری چوجوئك
 طالعه باقش ، اونك یوكسك بر نفوذہ مالك اولاجنی ومعظم بر
 دولت قورہ جغنی سویله مشدی . مولد نبینك هفته سنده ، محمدك جدی
 عبدالمطلب ، قبیله سنك رؤسائنه بر ضیافت ویرمش ، ضیافت اثناسنده
 چوجوئی ملتك طلوع ایدن شان و شرفی عد ایدرك تیناً اسمنی
 « محمد » قویمشدی . ۱ [چوجوق ایکی یاشنه وارمادن پدری ارتحال
 ایتمش ، وکندیننه آنجاق ایکی دوه بر قاچ قویون و بر سیاه جاریه
 میراث بیراقمشدی . آمنه ، چوجوئی امیریوردی . فقط قادینك
 دوچار اولدینی اكدار کوكسك منابغی قورومتش اولدیغندن اوغلنه
 بدویلر آراسنده برسوت ننه سی آرامق مجبوریتمده قالمشدی . بوبدوی
 قادینلرك ایضا ایتدکری خدمت مقابلنده بویوك اجرتلر طلب ایتمکده
 اولمالرینه مبنی ، بر سودننه بولمق مشکلدی . بدوی قادینلرك بر چوئی

سرائی ده کل ، بوتون ايرانك سلطنت واحتشامی ، یزانسك سطوتی و چينك
 عظمتی ایدی . سونن آتش ، مجوسيلرك آتشكده لرنده بولایان آله ولرده كل ،
 بوتون دنياده کی كفر والحاد آتشی ایدی . وقورویان ساوا گولی ده كل ، بت
 پرستلک تحکمی ، زردشتیلک قوتی و خریستیانلک تحکمی ایدی .

۱ [بعض اسلام محررلری ، حضرت محمدك مختوناً بولد ایتدیکنی بیان
 ایتمکده درلر . (غریبوس بیکانوس) مسیحك ختانی حقنده شایان دقت
 معلومات ویریور . ایلک اهل صلیب محاربه سی اثناسنده (غودفروا دو بویون)
 (آنتوه رب) قادینلرینك (تهرس) نامی آلتنده (پریانوس) ه عبادت
 ایتدکاریخی خبر آلمش ، بونك اوزرینہ کندیلرینه عیسائك غلافلرندن برینی
 کونده رك اونلری بوکی خرافاتدن قورنارمق ایسته مشه ده موفق اولامامشدی .
 مسیحك حالا اون ایکی غلافی بولوندینی سویله تمکده در . بونلرك بری قولوبوس
 راهبرینك النده ، ایکنجیسی (شارو) کایساسنده ، اوچنجیسی هایلداشام ،
 دردنجیسی روماده سنژان ولاتران کایساسنده ، بشنجیسی (آنتوه رب) ده ،
 آلتنجیسی (بویون وهلار) ده ، نوتردام کایساسنده وسائره .

بو كچه چوك ميراث صاحبنك والدهسى طرفندن وقوع بولان تكليفى رد ايدىيورلردى . نهايت سعديلردن بر چوبانك زوجەسى ، شفقت حسنه رام اولارق، محمدى، مكەك شەرقندە واقع اولان طائف داغلك كريلردن بىرندەكى اوينە آلوب كوتوردى . محمدك بوعائله آراسندەكى اقامتى اوزامامش، چونكه چوق كچمەدن اوموزلرى آراسندە كورولن برخاتمك جنلر ويا پرىلك اثرى اولديغى تخمين اولومارق قورقوبوزندن مكەدەكى والدهسنە اعادە اولونمشدى . ۱]

حضرت محمد آلتى ياشنە باصديغى زمان والدهسىلە يثربدەكى بر اقربايى زيارتدن عودت ايدىيوركن والدهسنى دە ضايع ايتمش ؛ آمنە مدينە ايله مكە آراسندە بر كوى اولان (آبا) يە دفن ايدىلمشدى . پيغمبرك حساسيتنى ، اونك صوك دم حياتنە قدر والدهسنك مزارينى بر مطاف توقير اتخاذا ايمەسى قدر هيچ بر شى ابضاح ايتمز . شەبە يوق كە ، اونك ، حياتنك ايلك دورندە دوچار اولديغى بو ضياع ، بالا آخره اوندە تظاهر ايدن ملول ومتفكر سجيەيى اوكا بخش ايتمشدر . عمرينك يدتجى سالندە ايكن حضرت محمد ، دوچار اولديغى ضياعك وخامتنى تقدير و او كسوزلكنك كوكلندە توليد ايتديكى بيكسلكى حس ايدىيورلردى . قرآن ، بو نقطەيى موضوع بحث ايدىيوركن حضرت محمدك نائل اولديغى الطاف الہىيە وصيانت رحمانىيە ياد ايدرك « جناب حق سنى او كسوز بولوب ايوا ايمەدىمى ؟ » دير .

۱] محمدك سوت والدهسىلە مدت اقامتى پك قيصە اولماسنە رغماً كنديسى سود آناسندن كوردىكى شفقتى دائماً منتلە ياد ايدە كلشدر . حليمە، حضرت محمدى خديجە ايله ازدواجندن صوكرا مكەدە زيارت ايتمشدى . او سنە چوق قورافلق اولمش ؛ حيوانلر اولمشدى . حضرت محمد خديجەيە سود نەسندن بحث ايتمش ، و بالنتيجە بر تخت روانى طاشيمتە مقتدر بر دەوہ ايله قرق قويون ويريلش، حليمە ممنوناً عودت ايتمشدى . ديكر بر زيارتندە محمد عباسنى ياعمش وحليمەيى اوتورتمشدى .

عمرینک دیکر بر دورنده حضرت محمد، مدینه دن حدیبیه
 کیدیورکن آنه سنک قبرینی زیارت ایتشدی. آمنه نك اوراده مدفون
 اولدیغنی بیلمه ین بعض صحاب، پیغمبرك آجی آجی آغلادیغنی کورو نجبه
 کندیسنه نیچین آغلادیغنی ضرورولش وشو جوابی آلمشردی: «بوراسی
 عزیز والدہ مک قبریدر. حق تعالی بکا اونی زیارته رخصت ویرمشدر.
 جناب حقدن والدہ مه دعا ایچون اذن ایستهم. قبول بویورمه دی.
 والدہ می خاطر لایحه اولک عزیز ور قیق خاطره سی بنی مغلوب ایتدی ده
 آغلادم.»

والده سنک ارتحالی متعاقب چوجوغه باقق وظیفه سی، دورینک
 رئیس اولان بویوک باباسی عبدالمطلب عهدہ پدرانہ سنه دوشدی،
 ایکی سنه صو کرا عبدالمطلب ارتحالی اوزرینه مومی الیهک اوغلی و خلفی
 (ابو طالب) محمدك تربیه سنی درعهده ایتمش، و کندی اولاد لرینه
 کوستردیکی شفقت واعتنای، اوکاده هر صورتله کوسترمشدی.
 دها بوصیرالرده حضرت محمد، ذکی و متحرری بر فکر صاحبی اولدیغنی
 کوسترمکه باشلادی. محمد، ازوایه چکیلهرک دوشونمهی او قدر
 سه ویوردی که آرقاداشلری کندیسنی او یونه دعوت ایتدکلری زمان
 اونلره «انسان، بیهوده او یونلره دالمقدن دها اصیل مقصدلر ایچون
 یارادیلشدر.» دیوردی. اون اوچنجی یاشنه باصدیی زمان حضرت
 محمد، زنکین بر تاجر اولان عمجه سنک بر کروان ایله سوریه یه
 حرکتک عرفه سنده کندیسنک ده برلکده کورتورولمہ سنی رجا ایتمش،
 بو سیاحت اثناسنده کندیسنه اولدقچه مهم بر اعتبار قازانیران بر
 شکلده حرکت ایتشدی. ایرتسی سنه حضرت محمد قابلیت عسکریه سنی
 اظهار ایتمشدر. عربلرک نظرندہ تجارت ایله عسکرلک غیر قابل
 تألیف ایکی مسالک عداولو نمقله برابر حضرت محمدك ایکی وادیده اظهار

لياقت ايتمىسى اك ممتاز قىيله لر آراسنده بو ايكي صنفك متحدا ده كلسه ده بربرى آردنجه تجلى ايدى بيله چكى تلقىسى وجوده كتىرمشدى . كنج محمدك سفرلرده فعلا درعهده ايتدىكى وظائف ، خطابت اقتدارى و عسكرى ذكا كى ايكي يوكسك صفى انكشاف ايتدىرمشدى . بو مزىتلرك كندىسنه تايمين ايتدىكى حرمت و اعتماد ؛ سوزلرينك و حركتلرينك صميمى ، حياتنك انتظامى و مجا كه سنك اصابتى ايله قات قات يوكسلمشدى . حضرت محمدك ياشى ايلربله دجه يوكسك اقتدارندن استفاده ايتك ايسته ين ديكر تاجرلر ، كندىسى تجارى ايشلرده استخداه رغبت كوسترىورلردى .

حضرت محمد ، عمجه سيله برلكده اجرا ايتدىكى سفرلرك برنده سوريه چولنده بر مناستره مواصلت ايتدىكى زمان بو مؤسسەنك رئيسى ، كوزلرني كنج سياحك يوزينه ديكد كدن صوكره ابو طالبي بر كناره چكرك ، برادر زاده كزه زياده سيله دقت ايدىكز . اونى موسويلرك خيانتدن قورويىكز . چونكه محقق او ، بويوك ايشلر ايجون يارادىلشدر . ديمشدى . بعض محررله كوره بو كهانتكارانه اخطار ، مستقبل پيغمبرك ، بالا آخره حضرت ابراهيمك احفادنن كوره چكى مشكلات و مخالفتلى افاده ايدىيوردى .

بو تجارى سياحتلر ائناسنده حضرت محمد ، عربستانك مختلف طرفلرندە قورولمقده اولان پناىرلى كورمشدى . بورالرده عربلرك مفاخر مليه سنى ترنم ايدىن شعرلر انشاد اولونور ، عربلرك اديان مختلفه سى ايضاح ايدىلردى . پيغمبرك بوراده كى مشاهداتى بت پرستلك و تردى آميز خرافات پرستلك چيركىلكنه و فالغه دائر پروردم ايتدىكى قناعى بوس بوتون تقويه ايتمشدى .

بو صيرالرده كعبه يانغين نتيجه سنده خراب اولديغندن تعمير

ایدیلوردی . تعمیراتی متعاقب « حجر اسود » یرینه قونولاجقیدی .
 قبائلك یكدیكرینه قارشى اولان رقابتدن دولایی ظهور ایدمك
 منازعاتی برطرف ایتك ایچون ، « حجر » ك یرینه قونولاجقیدی کونك
 صباحنده ایلک تصادف ایدیلهك انسانك بو مسئلهی حل ایتمهسی
 تقرر ایتش ، تصادف اولونان ایلک ذات « محمد » اولدیغندن مشارالیه
 هر كسك غلغله شکرانی آراسنده ، مراسم معتاده ایله حجری یرینه
 یرلشدرمشدر . بوضورتله حضرت محمد ، رسالت مستقبه سنك ، هدمی
 استهداف ایتدیکی صنم آلود بر معبدی تقدیس ایتش صایلابیلر .
 حال بوکه حقیقت حالدده حضرت محمد ، حجر اسودی یرینه قویغمله بر
 طاش پارچاسنی یرلشدرمش اولمایوردی . بالعکس محمد ، مبشروماشری
 اولاجقیدی یکی دینك تملی آتمشدی .

حضرت محمد ، عمجه سیله برلکده چالیشمقده دوام ایتش ، دیگر
 طرفدن زوجنك وفاتیه دول قالان (خدیجه) نك ایشلرینی ده تدویره
 باشلامشدی . حضرت خدیجه طرفندن درمیان اولونان شرائط قبولی
 اوزرینه حضرت محمد اوچ سنه اونك نامنه شامه و سائر یرلره
 کیتمش ، عودت ایتدیکی زمان خدیجهی زیارت ایدرك مساعی تجار-
 یه سنك نتیجه سنی کندیسنه بیلدیرمك ایسته مشدی . خدیجه ، نتیجه دن
 فوق العاده خوشنود اولاش ، بوندن باشقه ، قارشیسنده تسلیمیتکار
 بر ادا ایله اخذ موقع ایدن محمدك سیاه و متفکر کوزلرنده کی فسون ،
 سیاستده کی نزاهت و اطوارنده کی نزاكت اونك نظر دقتی جلب
 ایتمشدی . بو شه ویملی دول اوزمان قرقنده ایدی . ایکی دفعه اولمش ،
 ایکی ارکک و برقیز طوغورمشدی . فقط بو قادار مرد بر آدامك
 جاذبه سنه ، بوقدر حساس و حرارتلی بر فکرک نفوذینه مقاومت
 ایدمدمیکندن ، چوق کچمندن اوکا یدازدواجنی تکلیف ایتدی .

بوصيراده حضرت محمد، كنجلكى كى حرارتلى دورىنى ياشايوردى. سياسى حاكمدى، اداسى شاهانه ايدى. خطوط وجهيه سى منتظم و معيندار ايدى. كوزلى قارا و نافدى. بورنى خفيفجه تومسكى، اغزى يىچىملى وايچى ديشلرله مرصعدى. ياناقلرى صاغلام بر صحتله قىزارمىدى. فطره سياه و دوز صاچلى خفيف كستانه رنكى آليوردى. سحر آميز تبسمى، كوزل و بلند سسى، اوضاع و حر كاتى كى محتشم ظرافتى، اطوارى نىك ساده لكى و صميميتى، كندى سى طانيا نلر كى كافه سى طرفندن ك لهدار دقتله قارشىلانيوردى. حضرت محمد، يوكسك مواهبي حازدى. ادراكى سريع و چالا كدى. حافظه سى احاطه لى و قوتلى ايدى. مخيله سى جانلى و نافدى. محاكه سى براقدى. جسارتى فوق العاده ايدى. قناعتى صميميته دائر بعضيلرى نىك پرورده ايتدكلى فكرلر نه ماهيته اولورسه اولسون، محمدك معظم هدفى تعقيب خصوصنده كوستردىكى ثبات و جسورانه تحمل، آنجق حيرتله قارشىلانا بيلير. محمد، عربستانك كى تميز لهجه سنى قوللانمقلا تمايزايدن و حسن ايرادى ايله قات قات كوزلله شهن طيبى بر بلاغى حازدى.

حضرت محمدى او اواخر حياتنده تصويرايدن شو سطرلر، دها آاز لهدار ده كلدر: « محمد، سياسى نىك كوزلله سكيله ممتازدى. بو ظاهرى احسان، آنجق اوندىن محروم اولانلر طرفندن استحقار اولونا بيلير. بو مزيت، اونك سوز سويله مهن اول، كرك عمومى، كرك خصوصى سامعلىرى نىك حسياتى لهنه جلب ايدردى. سامعلىرى اونك شخصيت حاكمانه سنى، اونك شاهانه اداسى، نافذ نظرلىرى، ظريف تبسملىرى، روحى نىك هر حستى تجلى ايتديرهن خطوط وجهيه سنى، هر افاده سنى تقويه ايدن اوضاعى آلقىشلارلررى. حضرت محمد، حياتى نىك وظائف معتاده سنده، مملكتى نىك وقور و مراسم آلود آدابه رعايت

ایدردی. اغنیا و اقویایه قارشى کوستردیکی حرمتکارانه نزاکت، (مکه) نك
 اك فقیر آداملرینه قارشى کوستردیکی تواضع و محبت درجه سنده ایدی.
 كرك شخصی دوستلق، كرك عمومی خیر خواهلقدہ تربیه و نزاھتدن
 آیریلمازدی. حافظه سی کنیش و قوتلی ایدی. مخیله سنی علوی،
 محاکمه سی صریح، سریع و قطعی ایدی. كرك فکری، كرك عملده،
 جسوردی. ۱] دوشونجه لری موفقیت احراز ایتدجه کنیشه دیکی
 حالده، رسالت الهیه سنه دائر پرورده ایتدیکی ایلک فکر، اصلی و علوی
 بردها دامغاسنی طاشیمقدہ در. الحاصل، عبداللہک اوغلی، اک اصیل
 عرقلق قویننده یتشمشدر. »

کله نك عموم طرفندن قبول اولونان معناسیله، حضرت محمدك
 تحصیل یوقدی. بوقیله لر، بزم ادبیات دیدیکمز شیئی، اهمال و یاخود
 استحقار ایدرلر. عربلر، کتابله ده کل، قوللانا قوللانا یوموشاندقلری
 و یوکسلتدکلری لسانلری درجه سنده باشقه بر لسانه حرمت ایتزلر.
 بوندن باشقه حیات عملیه ده ایشلرینه یارایه جق شعرلری حافظه لرینه
 نقش ایتمکله، شخصی تجربه لری اصلاح ایتمکله اکتفا ایدرلردی.
 بناء علیه، هیچ بر زمان معلمی بولونمایان عرب، هر شیئه رغماً، یوکسك
 برانساندی. چونکه چادیر، دائماً آچیق اولان بر مکتب کی در.
 اوراده تجربه و اقتدار صاحی آداملرله تماس ایله بویوک بر حرکت فکریه،
 حتی بویوک بر حرکت ادبیه تولد ایدر. بزم، تعلیم و تربیه تسمیه
 ایتدیکمزشی، شرقیلرک تربیه یی یوکسلتمکله و ذکائی ایجه لتمکله معطوف
 حرکتلریله هیچ بر مشترک زمینی حائر ده کلدر.

حضرت محمدك حضرت خدیجه ایله ازدواجی، عرب محررلرک

۱] موسی و محمد، فکر آداملری اولقدن زیاده حرکت و فعالیت
 آداملری ایدیلر. آرقداشلرینه و معاصرلرینه حرکت و فعالیت تلقین ایتمکله درکه
 بونلر انسانیت حاکم اولشلردر.
 رونان

بیانہ نظراً ، اك مكمل واك مراقلي صورتده جریان ایتمشدر. ازدواج فوق العاده بر دبدبه ایله تسعید اولومش ، ولیمه ایچون ایکی دوه کیسيلمش ، مسافرلر صوك، درجه اعزام و ا کرام کورمشلردی .

حضرت محمد خدیجه ایله ازدواجی زماننده یکر می بش یاشنده ایدی. خدیجه کوزه للکنی محافظه ایتمکه برابر قرقنده ایدی. آراده کی فرقه رغماً حضرت محمد ، خیر خواه زوجه سنه قارشى اك حرارتلی محبتله متحسس اولمش ، مملکتک تعدد زرجاتی تجویز ایدن عرف و عادتندن استفاده یی دوشونمه مشدی .

پیغمبرك ازدواجی متعاقب کچن اون بش سنه لك مدت، غیر قابل نفوذدر . عیساك ، (یوسف نجار) دکاننده کچر دیکی فاصله ده بو قادر دوام ایتمشدی . بو او قدسی فاصله درکه اونك انناسنده انسان کندی دهاسنك تولدینه یاردیم ایدر؛ ذات کبریالك ، کندیسنه تودیع ایتدیکی رسالت ایچون حضور ایچنده حاضر لانی و تفکر ایله کسب کمال ایلر . آرتق محمدك دائمی و اندیشه لی ازوا و مشغولیتك هدفی ، حیاتی تطهیر ایتك ، اونی هزاره انکی بر شائبه ایله غیر قابل تلوت بر حاله کتیر مکدی .

حضرت محمدك، سنه نك بر آینی مکه نك غربندن برفرسخ مسافده اولان جبل حرانك بر مغاره سنده کچر دیکی سویله نیور . مستقبل پیغمبر بوراده تفکراته دالیور و ذوق استغراقی دویویوردی . روحك حامی هیجانیله ، فکرك بر موضوع ایله بو قادر حرارتله اشتغالی ، شبهه سز بدن اوزرنده قوتلی بر تأثیر اجرا ایدر . بناء علیه حضرت محمد ، رؤیالر کورویور ، استغراقله ، وجدلره دوچار اولویوردی . سیرت محمدیه یی یازان محررلردن برینك بیاننه نظراً رسول اسلام یکد . یکرینی تعقیب ایدن آلتی آی حرفی حرفنه تحقق ایدن رؤیالر کورمشدر .

عجبا بو دور استغراقك حقیقی ماهیتی نه در ؟ عجبا بونلر درین تفكرك اثری اولان دالغینلقلرمی ؟ یوقسه تشكك فکری ویا بدنیک تهیجانیله علاقه دار باغینلقلرمی ؟ بونی تعیین ایتك مشكلدر . شو محقق که الهام دقیقه لرنده محمدی اندیشه لر تضیق ایدر و یوزنده اضطرابلر نمایان اولوردی . بو دقیقه لرده حضرت محمد بهوش کبی ، یاخود اویقویه مغلوب اولمش کبی یره دوشرواك صوغوق کونلرده آلتندن بویوك داملالر آقاردی . حتی روایت اولوندیغنه کوره حضرت محمد بو حاله دوچار اولدیغی زمان دوه سنك اوزرنده بولونسه ، حیوان شدید بر اضطرابه دوچار اولور ، یره چوکر ، تکرار قالقار ، اونی آرقاسندن ایندیرمك ایسته یورمش کبی آیقلرینی اوزاتیر ، یاخود باجقلرینی صالاردی .

حضرت محمدك صرعه نوبتلرینه دوچار اولدغنه دائر اکثریاتکرار اولونان روایتلر ، یونانلیلرک سفیل براویدورمه سیدر . بونلرک مقصدلری ، یکی دینك ناشرینه بویله بر مرضی اسناد ایتکله اونك سجیه اخلاقیه سنی لکه له مک و خریستیانلق عالمك حسیات نفرت و تقییحنی تحریک ایتکدر . بو شریر متعصبلر دوشونمه لیدرلرکه شاید محمد بو قورقونج خسته لغه دوچار ایسه خریستیانلق شفقتی اوکا بدبختانغندن دولای آجیمغه سائق اولمالی ، سهوینمکه یاخود غضب الهینك بر علامتی اولارق تلقی ایدیلکه سائق اولماملیدی .

حضرت محمد ، عمرینك قرقنجی سنه سنده یوقاریده سویله دیکمز وجهله رمضان آنی حراده کچیریورکن مراقبه لیلیه ائناسنده ، عباسنه بورومش اوتوردیغی حالد ، کندیسنی آدیله چاغیران برسس دویمشدی . محمد باشنی قالدیرنجه اوزرینه اویله بر طوفان نور یاغمشدی که اوده تحملسوز شعله وشدنه مقاومت ایده مدیکندن کندندن کچمشدی . حضرت

محمد، تکرار کندینه کلدیکی زمان انسان شکنده بر ملک کندینه
یا قلاشدیغی کوردی. و « اوقو » دیدیکی طویدی. محمد « اوقومق
بیلیم » دیدی. ملک « اللهکک نامنه، هر شیئی یارادان، انسانی
اویوشمش قان پختیسندن یارادان اللهکک نامنه اوقو! رب اکرمک
قلمله اوکره تدی. انسانه بیلیمه دیکنی اوکره تدی. » دیدی.

محمدك فکری در حال آیدینلاندی و سهولتله اوقومغه باشلادی.
دها صوکره مقاومتسوز بر هیجانك تأثیری آلتنده قالقدی، چولك
اورتاسنه آتیلدی. هر طرفدن شوسسی دویویوردی: « یا محمد! سن
اللهك پیغمبریسك. بنده جبریل امین. »

رمضان آینك دردنجی صباحی محمد، فکراً بك مضطرب اولدیغی
حاله زوجه سینه غودت ایتدی. روحك بك صیقینتیلی اولماسنه مینی
زوجه سندن کندیسنی صارماسنی و صووق صوایله اوغماسنی طلب
ایلدی. حضرت محمد افاقت ایتدیکی زمان زوجه سینه رسالت السیه سنك
سیرینی افشا ایتدی. خدیجه، حضرت محمدك دوغرولغنه ایمان
خصوصه سنده بر لحظه تردد ایتمه دی. بونده شایان حیرت هیچ بر شی
یوقدر. چونکه حضرت محمدك حسابنه شونی قید ایتمه لی یزکه کندیسنی
احتیاج تضیقنك فوقه چیقاران زوجه سینه بك شفیق و بك اهتمامکار
برزوج اولدیغی اثبات ایتمش، تعدد زوجات حقندن استفاده ایتمه مش،
خدیجه نك ارتحاله قدر بوندن استفاده بی دوشونمه مشدر او حاله
خدیجه نك اونك سوزینه اعتماد ایتمه مسنه امکان وارمیدر؟ بالعکس
خدیجه، حضرت محمد طرفندن کورولن تجلیاتی، اراده السیه نك
حقیقی بر تظاهری اولارق تلقی ایتمشدی. خدیجه دن صوکره نبوت
محمدیه ایمان ایدنلر، اونك آزادلیسی زید، عمیجه زاده سی علی ایدی.
دها صوکره حضرت محمد، زنکین و نافذ الکلم بر ذات اولان ابو

بکره خطاب ایدرک موفقیت تامه احراز ایله مشدی . ابوبکره اقتداء
واونک نصایحنه تبعاً (مکہ) نک دیگر برچوق رجال مهمه سی ده یکی
دینی قبول ایتشلردی .

حضرت محمدک صمیمیتی قوتله تأییدایدن دلائلدن بری کندیسنه
ایلك ایمان ایدنلرک ، حیات خصوصیه سنه پک یاقیندن واقف اولان
اک عزیز آرقاداشلریله ارکان عائله سی اولمالریدر . یوقسه بونلر ، ریاکار
آلداتجیلرک دعوالریله اولرنده کی حرکات آراسنده کی تضادی کشف
ایتمکدن عاجز قالمالردی .

فقط ایلك موفقیتی بر توقف تعقیب ایتدی . حضرت محمد ،
قبیله سنک رؤسائی بر اجتماعه دعوت ایدرک رسالتی تبلیغ ایدنجه
برودت و عدم اعتماد ایله قارشیلانمشدی . حضرت محمد ، اللهک
برلکینی و کندی رسالتک حق اولدیغنی تبلیغ ایله اکتفا ایتیه رک
بت پرستیکی احما ایدم جکینی ، وطنداشلری دین ابراهیمه اعاده
ایلیه جکینی سویله نیجه هر طرف حدتدن کوپورمش ، کندیسنی صوصدیرمق
ایچون هر طرفدن تکلیفلر درمیان اولونمش ، هر کسدن فضله کندی
اوز قبیله سنک ارکانی اکتجاوز کارمخالفته بولونمشلردی . مع مافیله ابوطالب ،
برادرزاده سنک دینی قبول ایتمه مکله برابر ، اونی حمایه ده دوام ایتمشدی .
حضرت محمدک حیاتی برقاچ سنه ، اعتسافلر واشکنجه لر ایچنده
کچمش و بو اعتسافک عددی محدود اولان آرقاداشلرینه ده شامل
اولمشدی . مخاصملری بر دفعه کندیسنه ، دعواسندن فراغت
شرطیله ، ریاست و ثروت وعد ایتشلر ، فقط ، حضرت محمد بونلره
قرآنک قرق برنجی سوره سنی تلاوتله جواب ویرمشدی . او سوره دن
شو آیاتی اقتباس ایدیورز :

« بو قرآن رحمان و رحیم اولان الله طرفندن کوندولمشدر . بن

آنحق سزك كى برآدام. بكا وحى اولونيور كه الاهكز بر الاهدر. اويله ايسه اوكا دوعرو كيديكز ، استغفار ايديكز . ويل اونلره كه اللهه شريك قوشارلر ، زكات ويرمزلر و آخرته اينانمازلر . فقط اونلر كه ايمان ايدرلر واي ايشلر ياپارلر ، محقق كه اكسيلمز مكافاته نائل اولورلر . سز حقيقه ايكي كونده ىرى يارادن اللهه ايمان ايتمه يور و اوكا شريكى قوشيورسكز؟.. عالمرك خالقى آنحق اودر. ىريوزينك اوزرنده يوكسلن داغلى ديكن اودر . فيض وبركت احسان ايدن اودر. ارزاق واقواتى دوت كونده خلق وتنظيم ايدن واونلرى محتاج اولانلره سياناً بخش ايلين اودر . جناب حق دوماندن عبارت اولان سماواتى يارادارق اونلره ويره ديدى كه : ايسته يهرك ويا ايسته ميهرك كليكز . ايكي سى ده : اختيارمزله سكا اطاعت ايدى يورز ، ديديلر . « بوكا قارشى محمدك دشمنلرى كنديسندن رسالت الهيه سنى معجزه ايله اثبات ايتمه سنى طلب ايتديلر . حضرت محمد رد ايتدى . اونك معجزه سى قرآندر. اونك وظيفه سى ، حقيقى تلقين ايدى . اونك ايچين قرآنه مراجعت ايدرك مخاصملىرىك كوزه لك وعلويت اعتباريله اوكا ويا بر پارچه سنه بر نظيره وجوده كتيرمه لرى سويله دى . ۱]

حضرت محمد ، دور رسالتك هر هانكى بر هنگامنده تبليغ ايتديكى عقائدى قبول ايتديرمك ، ياخود دعواى رسالتى تأييد ايتمك ايچون هر هانكى بر حيله يه ، ياخود معجزه نامى ويريله جك بر شينه مراجعت ايتمه مشدر . بالعكس حضرت محمد محضا عقل و منطقه

[۱] پيغمبريمرك معجزه لرى مسئله سى حقنده هان هيچ بر مستقل اثر يازيلامش ، بومسئله درين بر تدقيق وتحقيق اثر اولارق اورتايه آتيلامشدر . « اسلام تاريخى - عصر سعادت » عنوانلى اثر يمرك اوچنچى ودرديچى جلدلرى منحصراً بومسئله يى موضوع بحث ايدر . قارئيمز بومسئله يى دريندن درينه تحقيق ايچين اورايه مراجعت ايتمه ليدرلر .

کوه نمش ، رسالتك ايلك دورنده آنجق شوق و هیجان دینی ايله تأیید اولونمشدر . فی الحقیقه بودینی شوق و ذوق حضرت محمدك الك قوتلی حسی ایدی . بو حس هر حرکته منجیلندی ، حیاتك هر مرحله سنده آشکاردی .

شایان دقتدرکه حضرت محمد ، معجزه یامای بوقدر صریح بر صورتده رد ایتدیکی حالدہ کندیسنه هر معجزه اسناد اولونمش ، اونك تاریخ حقیقیسی ، تعالیم اصلیهسی ، خریستیان عزیزلرینك تاریخی و تعالیمی کبی مشوش بر حاله صوقولوق ایسته نیلمشدر . حضرت محمدنامه یازیلان بعض سیرتله آیات قرآنیهك مدلولندن بام باشقه در . ناصیل که آناجیل ، قاتولیک (بوناوه نورا) نك غیلاتندن او درجه اوزا قدر .

(کیون) بزه متعصب خریستیانلرک بری طرفندن حضرت محمد عطف اولونان بومعجزه لردن برینی شویله جه ایضاح ایدیور : « خریستیانلر ، اهلی بر کووره جینک سماندن اینوب حضرت محمدك قولاغنه بر شیرلر فیصیلا دیغنی سویله مکده درلر . بو معجزه بی اویدوران (غروپیوس) ک عربجه مترجمی مومی الیه مأخذلرینی صورمش ، اوده بو حکایهك مسلمانلرجه غیر معروف و کندی اثر اختراعی اولدیغنی اقرار ايله مشدر . مع مافیه اثری عربجه به ترجمه ایدن ذات ، مسلمانلرک نظرنده کولونج بر موقعه دوشمهك ایچون اونی طی ایتش ایسه ده بو حکایه اثرک لاتینجه اصلنده موجوددر . »

حضرت محمدك عمجه سی ابو طالب ، دشمنلرک برادر زاده سنه قارشی چوق کیندارانه حرکت ایتدکلرینی کورو بجه اونی مقصدینی تعقیدن واز کچیرمهک چالیشمش ، فقط حضرت محمد اوکا « قریشیلر بکا قارشی کونشله ، قرله کلسه لر (کونشله قر قریشیلرک معبود